Ч. 164 (13.403). Львів, вівторок 27. червня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ще про загадочні літаки.

БЕРЛІН, ПАТ. Держ. секретар м-ства летунства Мільх дав пресі пояснення в справі появи невідомих літаків у Берліні. Літаків було два невідомого в Німеччині типу. Добачили їх на висоті 3.000 м. Непогода утруднила літакам конспіраційний лет, одначе це утруднило устійнити відки вони прилетіли. Із Хотібужа й ін. місцевостей в Палятинаті повідомили, що там бачили 2 невідомі літаки. Годі сказати, чи то були ті самі літаки, що перелетіли над Берліном. Усеж лет їх був уплянований, бо рівночасно як зявилися літаки, з одного хмародеру у сх. дільниці Берліна скинули протидержавні летючки. Мільх заповів, що уряд на розброїйній конференції говоритиме про появу літаків і буде домагатися для Німеччини рівноправности в летунстві.

Бюро Конті повідомляє, що кап. Рікгоф, референт справ протилетунської охорони в Турингії зголосив із Ваймару, що червоні літаки перелетіли понад Турингією та скинули проклямації. Туринський намісник вислав до Берліна тел. протест із домаганням негайних охоронних заряджень.

Французька преса твердить, що вістка про появу літаків над Берліном є провокаційною видумкою. Комунікат бюра Конті появився в год. 22.30, а в год. 22.25, як ствердили закорд. журналісти ніяка установа в Берліні, що кермує лет. рухом, отже передовсім Темпельгоф, нічого не знали про літаки. Густа сітка лет. стацій в Німеччині виключає перелет „ескадри“ — як пишуть із приказу німецькі часописи. Вичислення міст, над якими летіли літаки, каже здогадуватися про зорганізування того рейду в провокаційнім характері Францією. Часописи пригадують, що на днях має відбутися лет. тиждень у Берліні і що Німеччина вісткою про літаки хотіла доказати світові, що не має літаків для оборони та засуджена на ласку напасників. У скинених летючках, яких зміст заборонено передрукувати в Німеччині, було сказано: Нарід бореться, Гітлер ломить і нищить Німеччину, німецька комуністична партія починає атакувати.

—o—

Більов відкинув протест СРСР.

БЕРЛІН, 24. XI. ПАТ. У відповіді на вістку більшовицької преси та демарше амб. Хинчука в німецькім уряді закордонних справ, німецькі кола заявляють, що державний секретар фон Більов у якнайгострішій формі відкинув більшовицький протест проти Гуґенбергового меморіялу. Більов, мовляв, сказав Хинчукові, що кольонізаційні пляни, поставлені в меморіялі, не торкаються СРСР.

—o—

Літвінов — Тітулеску.

ЛЬОНДОН, 25. 6. ПАТ. „Обсервер“ повідомляє, що в пятницю вечором відбулася довірочна стріча Літвінова з Тітулеску. Кажуть, що радили над дразливими румунсько-більшовицькими справами та що обі сторони висловили вдоволення.

Аг. Райтера пояснює, що СРСР. із трьох причин хоче зблизитися до Малої Антанти: 1) тісне зближення до Франції та Польщі, що в дечому є речниками Малої Антанти, 2) готовість навязання господарських взаємин і заключення пакту неагресії із заприязненими державами, 3) зростаюче недовіря до Німеччини в звязку з Гуґенберговим меморіялом.

—o—

ВИБУХ У БАЗИЛІЦІ СВ. ПЕТРА.

РИМ, 25. 6. ПАТ. Около полудня невідомий чоловік оставив в одного з послугачів базиліки св. Петра клуночок. Він небаром вибухнув і зранив трьох мущин і одну жінку. Вибух був слабий і не ушкодив мурів церкви. Люди, що були в базиліці не чули навіть детонації.

—o—

ЗАГАДОЧНА ПОШЕСТЬ.

У селі Віляндерс біля Клясену (в Тиролі) за один тиждень померло на загадочну пошесть 5 людей. Вони захоріли несподівано на високу горячку та померли до 4—8 годин. Влада зачинила церкви, школи й обмежила комунікацію в околиці.

АБО ГІТЛЕР ОСТАНЕ ПРИ ВЛАДІ, АБО ЕВРОПА ПОТОНЕ В КРОВИ.

БЕРЛІН, ПАТ. На принятті закордонних журналістів у Готелі Адльон Альфр. Розенберг сказав, що в скасуванні соц.-демократичної партії бачить історичну подію, що є символом закінчення боротьби між націоналізмом і соціялізмом у Німеччині. Німеччина не проголошує боротьби рас, лише хоче охоронити власну расу. Німецький уряд не хоче накидати своєї волі молодим державам на сході та балтійським державам. Національна революція в Німеччині щойно почалася. Побіда певна. Є дві можливости, або Гітлер остане при владі або Европа потоне в крови. Світ повинен це тямити. Нац. соціялізм не встряває у внутр. справи інших держав й того вимагає від інших.

—o—

КН. МИКОЛА У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 25. 6. ПАТ. У неділю прилетів літаком із Праги румунський князь Микола з двома адютантами. Замешкав у лязенківській палаті

Вбиті та ранені в Ланьцутчині.

ВАРШАВА, 24. VI. ПАТ. 22. червня в год. 17. в Гродзіску Дол. пов. Ланьцут підчас святочного Богослуження з нагоди октави Божого Тіла невідомі провокатори віддали в юрбі перед костелом більше стрілів, видно, щоби викликати паніку та заколот. Двох поліцаїв з місцевого постерунку, що прийшли на місце, де впали стріли, окружив та заатакував чинно гурт озброєних напасників. Поліцая Ігн. Сроку вбили на місці, поліцая Фел. Сцісловського тяжко ранили. Заалярмований населенням командант місц. постерунку прийшов на місце на поміч із двома поліцаями. При відпиранні напасників мусів вжити зброї. Споміж учасників нападу на поліцаїв було вбитих шістьох. За втікаючими учасниками нападу та сутички уладили погоню при помочі населення. Ведуть слідство.

ЛЬВІВ, 24. VI. ПАТ. Ранений в Гродзіску Дол. поліцай Сцісловський помер наслідком ран у четвер вечором.

УСУНЕННЯ ПАМЯТНИКА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В КИЇВІ.

„Газета Польска“ з 21. ц. м. приносить вістку, що більшовики хочуть усунути з Софійського майдану памятник великого гетьмана. Цей памятник долота московського різьбаря Микешина символізує обєднання України з Московщиною північним напрямом, у якому Хмельницький вказує своєю булавою. Чому той памятник перестав подобатися і що стане на його місці, невідомо.

—o—

НАГЛИЙ СУД У ТЕРНОПОЛІ.

У суботу відбувся в Тернополі наглий суд над горожанином СРСР. Н. Майжером, обвинуваченим у шпіонажі. Засудили його на 5 літ тюрми.

ЗА СКЛИКАННЯ СОЙМУ.

На нараді Нач. виконуючого ком. Стронніцтва Людового у Варшаві ухвалили вислати петицію до през. Мосціцького, щоби скликав надзвичайну сесію сойму.

—o—

КОМІРНОГО НЕ ЗМЕНШАТЬ.

З Варшави заперечують вістку нібито міністерство внутрішніх справ плянує знижку комірного в старих домах на 10—20 проц.

—o—

НАМАГАНЕ САМОГУБСТВО.

У суботу в 8. год. веч. на вул. Руській у Львові кинулася під трамвай якась панночка. Моторовий спинив трамвай, а охоронні дошки відкинули дівчину. Юнак, що йшов із дівчиною, забрав її на вул. Бляхарську.

—o—

ПОСТРІЛИЛАСЯ.

При вул. Зеленій ч. 30 у Львові пострілилася в сколицю серця дочка професора университету Вітковська. Її забрали до шпиталю.

ЖЕРТВИ ГРОМУ.

У Петраниці, пов. Калуш, грім убив Анну Савчук, що підчас бурі сховалася під дерево. Біля Снятина підчас бурі Кат. Гуцуляк вертала з поля з дочкою. Несла косу на плечи. Грім ударив у косу та вбив Гуцулякову. Дочку грім поразив; її врятували.

—o—

АРЕШТУВАЛИ 5 ПОЛІЦАЇВ.

У звязку з викриттям готелевої афери у Варшаві арештували 5 пшодовників поліції. Обичаєва поліція ствердила, що кількох поліц. функціонарів улекшувало власникам підрядних готелів вести проституцію.

—o—

ПОЖЕЖІ.

У **Попелях** (пов. Дрогобич) згоріла хата, стодола та шопа крамаря Авр. Йосефсберга, хата Теод. Файбіша й хата Н. Зазулі. — В **Чортівці** (пов. Городенка) згоріла хата Петра Олійника, П. Боднарука. — В **Милованні** (Товмаччина) від грому згоріла хата Ів. Молевка. — В **Яблонівці** (пов. Надвірна) невідомі люди підпалили стодолу Ар. Мармароша, що живе у Відні. Згорів дім і стодола Мармароша та дім Фаєрштайна. Шкоди є на 12.000 зол. — Слідство виявило, що тартак у **Микуличині** підпалили. Як підозрілих арештували директора тартаку Пресера, службовця Візера й одного робітника. Наслідком повідомлення відправленого службовця та в висліді слідства опечатали торговельні книги фірми. Тартак, вартости 400.000 зол., обезпечений був на вищу суму. — В **Лебіді** (пов. Здолбунів) згоріли будинки Б. Гарасячука та 5 сусідніх господарств. — У **Теремні** згоріло господарство Мих. Мартинюка. — В **Човниці** (пов. Луцьк) згоріла хата й будинки Марії Фіялкової, в **Кречуновичах** хата Серг. Макара.

—o—

ГОРИТЬ МЛИН.

У неділю в год. 5.30 вибухла пожежа в найбільшому в Польщі млині Френкля в Перемишлі. Вогонь повстав у галі машин і перекинувся на інші будинки. Млин був висілено низько обезпечений, бо на 100.000 долярів, а запаси на 60.000 зол. Вогонь повстав мабуть із покинутої папіроски. Сам млин має вартість ок. 2 міліони зол. У полумі стоять два 3-поверхові будинки. Тому, що все улаждення деревляне, навіть млинські машини, вогонь поширився скоро. В галі машин було 10.000 кг. муки та 40.000 кг. збіжа. В сусідніх магазинах є ще більше збіжа, та його врятували.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ 4:0 (2:0).

Заслужена перемога України над ослабленим противником. Гра чорно-червоних була амбітна, в полі комбінували добре, напад багато стріляв. В нападі добра була середуща трійка, крайники дещо слабші. Поміч давала собі легко раду з нападом противника і сдомагала власний напад добрими поданнями. Оборона мала легкі завдання. Бутель І. на воротах без заміту.

Україна має перевагу цілу першу частину. Світезь рідко дістається під ворота, знемічні потягнення нападу, без труду ліквідують Олійник і Цимбала. В цій частині добувають чорно-червоні двоє воріт в 10 хв. Воробець і в 11 хв. Лапчук.

В другій частині багато життя до гри вносить Магоцький, котрий раз-у-раз загрожує воротам противника. Віддав він багато стрілів на ворота і два рази амусив воротаря противника до капітуляції (в 2 і 35 хв), на превелику радість симпатиків України.

Судіював п. Менкес. Видців 600.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Погонь — Чорні 2:1 (2:1).
ПОЗНАНЬ. Краковія — Варта 2:0 (2:0).
КРАКІВ. Гарбарня — Висла 2:2 (2:0).
ВАРШАВА. Варшавянка — Леґія 2:0 (2:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — 22. п. п. 3:1 (1:0).

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. Другий Сокіл — Ресовія 2:1 (2:0).
ЯРОСЛАВ. Ольд-Бої — Огнісько 1:1 (0:0).
СТРИЙ. Погонь (Стрий) — Білий Орел 1:1 (1:1).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ПЕРЕМИШЛЬ. Польонія (Пер.) — Гасмонея 4:0 (3:0).
САМБІР. Корона — Гасмонея 9:1 (4:1).

Закарпаття.

НОВА УКРАЇНСЬКА ОПЕРЕТКА.

Дня 12. V. ц. р. відбулася в Ужгороді прем'єра оперетки молодого українського автора Чирського „Місяць і зоря". Музику до лібрета написав Микола Аркас. Оригінальні, прекрасні мельодії зробили сенсацію в Ужгороді і навіть мадярська преса цим твором просто захоплена. Цій живій, бальорій опереті критики віщують велику будуччину. Наскрізь оригінальну екзотичну пєсу публика приняла з одушевленням, викликуючи авторів декілька разів. Головну ролю з чуттям віліграла наша найбільша артистка в Ужгороді п. Іванова, її партнером був сам композитор оперети п. Аркас. В епізодичній комічній ролі бачили ми знаменитого д-ра Кирчова і любувалися його грою. Прекрасно відспівав і віліграв свою ролю знаменитий барітон п. Гаратов. Своєю досконалою грою зробила п. Ручкова несподіванку. Оригінальні танці вивчила і задемонструвала п-а Анна Кремницька. Оперета ця пройшла з повним успіхом. Її конче треба повезти і на провінцію. Оперета є ширшого формату і заслужилаб на більшу сцену. (Г. Д.)

СВЯТО ПРОСВІТИ В МУКАЧЕВІ.

Філія „Просвіти" Мукачів скликає філіяльний зїзд читалень „Просвіти" на неділю 2. липня 1933. Цілоденна програма зїзду розпічнеться полевою Богослужбою в год. 7. ранку коло монастиря оо. Василіян на Чернечій Горі. Після Богослужби посвячення прапорів. Закінчиться зїзд театральною виставою в міському театрі в год. 8. вечором. Подробиці в програмах. Читальні мають принести таблиці з написом свого села, також жовто-сині прапори. Просвітяни — у вишиванках.

ПЛАСТОВИЙ ТАБОР

відбудеться від 2.—29. VII. на луці в Солочині біля Поляни, де був і попереднього року. Денна оплата 6 чк., крім цього вписове 5 чк. Зголошення до хлопячого табору приймає д-р В. Бірчак, проф. гімн., Ужгород, до дівочого Анна Устіяновичева, Ужгород, вул. Склепна. До табору будуть приняті виключно пластуни(ки), для родин буде окремий табор у Солочині.

—o—

За океаном.

Програма Авраменка в „Український День" на Світовій виставі в Шикаго.

П. Василь Авраменко вже розпочав по цілім Шикаго українські школи танку і вже багато танцюристів позголошувалось до нього в науку. Як відомо, п. Авраменко і його народній балет виступлять 17. серпня ц. р. на Світовій Виставі підчас „Українського Дня". Приблизна програма така: 1) Всі танцюристи (коло 1.000) виходять під марш орхестри і стають до танкової руханки. Танкова руханка, показові постави і кроки. 2) Гуртові танки — гопак, коломийка. 3) Чумацький танок. 4) Гаївка — весняний танок. 5) Запорожський герць. 6) Фінал з Кучугурою. Всі танки, костюми та вся програма складені артистом Авраменком. Організація п. В. Авраменка складається з таких осіб: комітет танкового відділу — голова артист-балетмайстер Василь Авраменко; заступник голови — учитель п. Іван Пігуляк; інструктори — пп. Володимир Шемердяк, Н. Арсенів, Іван Савчин і Роман Фенчинський. Декорації і костюми: Федір Бражник і п-і Павлина Авраменко. Радні: пп. Ляхович, Козира, Гіжовський, Коцовська, Фоца. Крім виступу в „Українськім Дні" п. Авраменко приготовляє також „всеукраїнський" зїзд танцюристів", який має відбутися 18. серпня, на другий день після „Українського Дня" на Світовій Виставі.

Твори Архипенка в Українськім Павільоні на Світовій Виставі в Шикаго.

Колекція творів Архипенка, виставлена в Українськім Павільоні, притягає до себе все більшу та більшу увагу відвідувачів Світової Вистави. Хоч, як відомо, Павільон ще й не отворений офіціяльно, в більшости шикаговських газет уже появились довші статті, в яких критики обговорюють різьбу нашого славного артиста з незвичайним захопленням.

Різьба Архипенка становить зовсім нову школу на цім терені. Так як ґотицький стиль або грецький становлять, кожний з них, свою окрему цілість, так і стиль Архипенка є цілістю в собі. Модерна різьба в Европі зачинається від Архипенка. Його вплив панує над цілим сучасним напрямом у різьбарстві. Суть творчости Архипенка в тому, що він не копіює природи, а старається віддати в камені, бронзі чи глині духовий бік життя людини, її почуття, враження та переживання.

Більшість головних музеїв в Европі має твори Архипенка, а також кілька його творів вже є в посіданні американських музеїв. Яких 200 різьб нашого славного мистця є по приватних колекціях Америки.

Архипенко вродився у 1887 році в Києві. В 1908 році виїхав до Парижа, де перебув тринацять літ. Відтак перебував по інших осередках Европи, а тепер уже від низки літ мешкає в Ню Йорку. Підчас свого перебування в Парижі був активним членом Української Громади.

В четвер, 8. червня, Український Товариський Клюб міста Шикаго уладив в Українськім Павільоні бенкет на честь цього нашого славного земляка.

Після офіціяльного відкриття Українського Павільону п. Архипенко віїде до Каліфорнії, де буде влаштована вистава його творів. Вистава буде в 12 ріжних містах по черзі. Після вистави п. Архипенко поїде на ціле літо до Мілз Каледж, Каліфорнія, куди його запросили на лекції модерної різьби та малярства.

Перша нагорода для молодої українки в Канаді.

На окружному фестивалі в Едмонтові, Альберта (Канада), здобула 19. травня п-а Ольга Смолик першу нагороду як солістка (сопран). Музичний рецензент в „Едмонтон Джорнал" пише, що хоровий виступ одної англійської школи і сольовий виступ п. Ольги Смолик були найкращими точками в пополудневих пописах. „Вона співала ніжно й мило, спів її і вона творили мов одну цілість. Її спів має багато краси в поставі і стилю". П. Смолик учиться співу в одній з місцевих шкіл в Едмонтоні. Минулого року на 500 контестантів добула друге місце в подібних пописах. Виступає вона часто в концертових програмах в Українськім Народнім Домі в Едмонтоні.

На відтинку орґанізованої праці жіноцтва.

(Лист до Редакції.)

Високоповажаний Пане Редакторі

У ч. 152 Вашого цінного часопису з 15. червня ц. р. появився на пятій сторінці допис з Копичинець, який у невірному світлі змальовує відносини у тамошньому Союзі Українок. Про непоінформованість дописувача свідчить уже сам заголовок допису, в якому говориться про загальні збори Кружка Союзу Українок, тоді, коли в Копичинцях, як у повітовому місті, істнує філія Союзу Українок, а Кружки є вязовою організацією нашого Товариства. Автор замітки робить Виділові філії С. У. в Копичинцях закид з того, що на загальні збори філії впускав на салю тільки членів Т-ва та каже, що „таке зарядження суперечило дотеперішній практиці копичинецьких установ". Практика копичинецьких установ є нам незнана, зате стверджуємо, що цього року зарядження управи філії С. У. було зовсім правильне та що воно відповідає вповні не лише статутові Т-ва та інструкціям Головного Виділу, але основним правилам і практиці усіх упорядкованих установ. У загальних зборах філій С. У. можуть крім членів і делегаток Кружків С. У. брати участь в характері гостей представники місцевих установ, які співпрацюють з філією С. У., якщо філія С. У. їх запросить. У ніякому випадку не можна вважати за „гостей" посторонніх людей, а передовсім жінок, що не почуваються до обовязку вступити в члени своєї організації. Стверджуємо дальше, що закид дописувача, немовто загальні збори філії С. У. в Копичинцях „займалися майже виключно зводженням особистих порахунків проводу навіть з неприсутніми на зборах особами" та що „з уст поодиноких членів проводу падали демагогічні гасла", не відповідає правді. В руках Головного Виділу находиться дуже докладний протокол загальних зборів філії С. У. в Копичинцях, надісланий нам Виділом філії і на основі цього протоколу стверджуємо, що ці загальні збори мали характер діловий і поважний.

При кінці допису автор звертається з апелем до Головного Виділу С. У., щоби він вглянув у „ненормальні відносини", які є в копичинецькій філії і їх найскорше санував". У відповідь на це Головний Виділ С. У. почувається до обовязку ствердити, що відносини у філії С. У. в Копичинцях є зовсім нормальні і вдоволяючі та що до їх санування нема ніяких причин. Філія проявляє живу і корисну діяльність у місті і повіті, на доказ чого наведемо, що в останньому адміністраційному році Виділ філії відбув 33 поїздки по Кружках С. У. у копичинецькому повіті, виголосив 44 реферати для жіноцтва, приєднав 200 жінок в члени місцевих кооператив, оснував 7 кооперативних секцій при Кружках С. У., підготовив 7 дитячих садків і т. і. Про довіря до довголітньої голови філії С. У. в Копичинцях, п-і Червонякової, свідчить факт, що останні загальні збори філії, на яких було присутніх 106 членів і делегаток, вибрали її наново одноголосно головою філії.

Стверджуємо також, що ніколи ні члени філії С. У. в Копичинцях, ні Кружки С. У. в копичинецькому повіті не зверталися до Головного Виділу С. У. з ніяким зажаленням на управу філії. Ясна річ, що лише зажалення членів Т-ва або Кружків С. У. заслуговувало би на розгляд Головного Виділу С. У., а в ніякому випадку не можемо взяти під розвагу анонімних і безосновних закидів посторонніх людей, подиктованих хіба злою волею або іншими особистими мотивами.

Прохаємо Вас, Вповажаний Пане Редактор, помістити ласкаво повищі вияснення у Вашому шановному часописі.

За Головний Виділ Союзу Українок у Львові: **Мілена Рудницька, голова; д-р Віра Яцкевич,** референтка організаційна.

З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10. Видає Видавнича Спілка „Діло". За редакцію відповідає **Олександер Костик.**